

Azər Hüseyn oğlu MƏMMƏDOV
Magistrant, Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti
E-mail: mammadovazer2002@gmail.com

MÜHASİBAT UÇOTU MƏLUMATLARININ AUDİT PROSESİNDƏ ROLU

Xülasə

Bu məqalədə mühasibat uçotu məlumatlarının audit prosesində oynadığı mühüm rol təhlil olunur. Audit, müəssisənin maliyyə hesabatlarının düzgünlüyünü və şəffaflığını təmin edən bir nəzarət mexanizmi olmaqla, əsasən mühasibat uçotu vasitəsilə toplanan və sistemləşdirilən məlumatlara əsaslanır. Məqalədə qeyd olunur ki, dəqiq və etibarlı mühasibat uçotu məlumatları auditorların düzgün qərarlar verməsi və maliyyə hesabatlarının obyektiv qiymətləndirilməsi üçün əsas şərtidir. Həmçinin vurğulanır ki, bu məlumatlar auditi asanlaşdırmaqla yanaşı, müəssisənin daxili nəzarət sistemlərinin gücləndirilməsinə də töhfə verir. Nəticə etibarilə, mühasibat uçotu məlumatları audit prosesinin effektivliyi və şəffaflığı üçün əsas baza rolunu oynayır.

Açar sözlər: Mühasibat uçotu, maliyyə hesabatları, audit, sənədləşmə, risk əsaslı audit yanaşması, effektivlik, maliyyə saxtakarlığı.

JEL: J05

UOT: 331

DOI: <https://doi.org/10.54414/ROJE4325>

Giriş

Müəssisələrin maliyyə vəziyyətinin düzgün şəkildə dəyərləndirilmək, bizneslərin dayanıqlı inkişafına nail olmaq və daha effektiv qərarlar qəbul etmək üçün müasir dövrdə mühasibat uçotunun daşdığı önəm göz önündədir. Belə ki, mühasibat uçotu müəssisələrin fəaliyyətlərini düzgün və dəqiq formada əks etdirərək, biznes idarəetməsinin başlıca ünsürlərindən biri hesab edilməkdədir. Öz növbəsində mühasibat uçotu məlumatları müəssisələrin maliyyə hesabatlarının doğruluğunu əsas vermək məqsədilə audit prosesinə daxil edilir. Audit prosesi mühasibat uçotu məlumatlarının doğruluğunu təsdiq etmək, mövcud maliyyə saxtakarlığının aradan qaldırılmasını təmin etmək funksiyası daşıyır.

Bu məqalədə uçotu məlumatlarının audit prosesindəki rolu, onların audit prosesinə təsiri araşdırılmış, mühasibat uçotu məlumatlarının şəffaflığını təmin etmək və audit fəaliyyətinin daha keyfiyyətli həyata keçirilməsi məqsədi ilə tətbiq edilən müasir yanaşmalar müzakirə edilmişdir. Məqalənin növbəti hissələrində, mühasibat uçotu və auditin əsas anlayışlarına, bu

sahələrdəki ən yaxşı təcrübələrə və müxtəlif yanaşmalara nəzər yetiriləcəkdir.

1. Mühasibat uçotu və onun əsas funksiyaları

İqtisadiyyatın ən vacib ünsürlərindən biri hesab olunan mühasibat uçotu müəssisələrin fəaliyyətlərinin düzgün şəkildə qiymətləndirilməsinə şərait yaradır. Müəssisələrin fəaliyyətlərində şəffaflığa nail olmaq və etibarlılığı təmin etmək məqsədilə bu sahə beynəlxalq səviyyədə daimi olaraq inkişaf etdirilməkdədir.

Tabəçiliyindən və mülkiyyət formasından asılı olmayaraq hər bir təşkilat hüquqi cəhətdən mühasibat uçotu təşkil etməli və onu aparmadan fəaliyyət göstərə bilməz. Bu, ilk növbədə mühasibat uçotunun, təşkilatın bütün əmlakı və maliyyə vəziyyəti xüsusi ilə maddi, əmək və maliyyə resursları, investisiya və kredit siyasətinin nəticələri, istehsal məsrəfləri və onun səmərəliliyi və i.a. haqda tam informasiya verməsi, təsərrüfat fəaliyyətinin idarə olunmasına və mənfəət üzrə tapşırığın (proqnoz) yerinə yetirilməsinə nəzarətin aparılmasına, istehsalın inkişafına dair perspektiv planların hazırlanmasına geniş imkanlar yaratması ilə əlaqədardır.[1]

Mühasibat uçotunun başlıca funksiyalarını aşağıdakı kimi təqdim etmək mümkündür:

Qeydlərin aparılması

Bütün növ maliyyə əməliyyatlarının düzgün şəkildə və doğru zamanda qeydiyyatı alınması mühasibat uçotunun başlıca funksiyalarındandır. Bu müəssisənin bütün növ əməliyyatlarının izlənməsi üçün çox önəmlidir.

Hesabatların hazırlanması

Mühasibat uçotunun digər başlıca funksiyalarından biri, müəssisələrin maliyyə vəziyyətini özündə əks etdirən maliyyə hesabatların hazırlanmasıdır. Bu hesabatlar öz növbəsində müxtəlif növ istifadəçi qrupları üçün əsaslı informasiya mənbəyi olmaqdadır.

Maliyyə təhlili və planlaşdırma

Hesabatların hazırlanması ilə yanaşı mühasibat uçotu müəssisənin gələcək fəaliyyətini proqnozlaşdırmaq məqsədi ilə önəmli rol oynayır. Belə ki, uçot məlumatları əsasında analizlər aparılır və bu analizlər müəssisənin gələcək maliyyə planlaşdırılmasına təkan verir.

İdarəetmə qərarlarının dəstəklənməsi

İdarəetmə qərarlarının qəbul edilməsi prosesində mühasibat uçotunun əhəmiyyətliyi danılmazdır. Mühasibat uçotu məlumatları menecerlərə müəssisənin iqtisadi fəaliyyətinin səmərəli olub olmadığını, o cümlədən, gələcək iqtisadi imkanları müəyyənləşdirmək üçün gərəkli sayılan informasiyanı təqdim edir.

Auditin mahiyyəti və məqsədi

Audit, bir müəssisənin maliyyə hesabatlarının doğruluğunu və şəffaflığını yoxlamaq məqsədi ilə üçüncü bir şəxs tərəfindən baş tutan yoxlamadır. Bu proses daxili (müəssisənin öz işçiləri tərəfindən) və xarici (müstəqil auditorlar tərəfindən) olmaqla həyata keçirilə bilər. Bu yoxlama prosesinin başlıca məqsədi müəssisənin maliyyə hesabatlarının düzgünlüyünü yoxlamaq və mövcud maliyyə saxtakarlığı və qeyri-dəqiqlikləri aşkara çıxarmaqdır.

Audit - müstəqil auditorun müəyyən edilmiş maliyyə hesabatları çərçivəsinə uyğun olaraq maliyyə hesabatlarının düzgün və ədalətli şəkildə hazırlanıb-hazırlanmadığı barədə rəy bildirməsinə imkan yaratmaq məqsədi daşıyan bir fəaliyyət növüdür.[7]

Auditin prosesinin başlıca mahiyyəti müəssisəyə məxsus uçot məlumatlarını müstəqil şəkildə yoxlamaq və bu məlumatları

doğrulamadır. Qeyd edək ki, auditə təkcə müəssisənin maliyyə hesabatlarının yoxlanılması kimi baxmaq düzgün deyil, belə ki, audit müəssisənin ümumi maliyyə və idarəetmə sistemlərinin effektivliyini qiymətləndirmək məqsədi güdən fəaliyyətdir.

Auditin başlıca məqsədlərini aşağıda qeyd etdiyimiz kimi vurğulamaq yerinə düşərdi:

- **Maliyyə hesabatlarının doğruluğunun təsdiqi:** Mühasibat uçotu məlumatlarının düzgünlüyünə əsas vermək.

- **Hesabatların şəffaflığının artırılması:** Audit müəssisənin maliyyə vəziyyətini maraqlı üçüncü istifadəçilərə (investorlar, vergi orqanları, banklar və s.) şəffaf şəkildə təqdim edir.

- **Səhvlər və saxtakarlığın aşkar edilməsi:** Audit müəssisənin uçot sistemlərindəki səhvləri aşkarlamaq funksiyası daşıyır.

- **İdarəetmə və nəzarət sistemlərinin qiymətləndirilməsi:** Audit müstəqil tərəf kimi müəssisənin daxili nəzarət sistemlərinin nə dərəcədə effektiv işlədiyini müəyyənləşdirir.

Auditin mahiyyətinin, əhəmiyyətinin və vəzifələrinin təhlili göstərir ki, bu, mürəkkəb, sosial cəhətdən neytral iqtisadi alətdir. Müasir auditin inkişafı onunla izah edilir ki, yeni şəraitdə mülkiyyət və onun idarə olunması ilə bağlı münasibətlər sistemi mühüm, əsaslı dəyişikliklərə məruz qalmışdır, o cümlədən saxta kapitalın inkişafı investorların tərkibində prinsipial irəliləyişə səbəb olmuşdur. [5]

Mühasibat uçotu məlumatlarının auditdə istifadəsi

Mühasibat uçotu məlumatları auditin əsas qaynaqlarından biridir. Uçot məlumatlarının düzgün və şəffaf şəkildə mövcud olması effektiv auditin həyata keçirilməsini təmin etmək üçün çox vacibdir. Audit prosesi müəssisənin maliyyə vəziyyətini təhlil edərkən uçotun doğru və etibarlı olması üçün ciddi bir yoxlama və qiymətləndirmə gərəkdir.

Müəssisəyə məxsus maliyyə hesabatlarının düzgünlüyünü yoxlamaq auditin başlıca məqsədidir. Müəssisələrin düzgün uçot həyata keçirməsi müəssisənin maliyyə hesabatlarının etibarlılığını artırır və auditorların hesabatları yoxlama prosesini asanlaşdırır. Bu, auditin əsas məqsədlərindən biri olan maliyyə əməliyyatlarının qanunvericiliyə uyğunluğunun yoxlanılmasını təmin edir.

Müəssisənin gəlir və xərclərinin düzgün şəkildə uçotu çox önəmlidir. Audit zamanı gəlir və xərc hesabları yoxlanaraq auditorlar əməliyyatların mühasibat uçotunun prinsiplərinə uyğun qeyd edildiyini təsdiq edirlər.

Müəssisə fəaliyyətinin düzgün uçotu üçün sənədləşmənin əhəmiyyəti danılmazdır. Audit zamanı mühasibat uçotu məlumatlarını özündə əks etdirən əsas sənədlər diqqətlə yoxlanılır. Bu sənədləri təhlil etdikdən sonra auditorlar mühasibat uçotu məlumatlarının tamlığını qərar verirlər.

Düzgün sənədləşmə auditorlara audit prosesi zamanı daha tez və asan şəkildə işləmək imkanı təmin edir. Bu isə öz növbəsində, auditin keyfiyyətini daha da artırır və maliyyə məlumatlarının şəffaflığını dəlalət edir.

Mühasibat uçotu məlumatlarının düzgünlüyü təkcə sənədləşmə və əməliyyatların düzgünlüyünə bağlı deyil.

Sənədlər maliyyə - təsərrüfat əməliyyatlarının icrasını yazılı şəkildə ifadə edərək uçotun etibarlı, düzgün olmasını təmin etməklə yanaşı ilkin, cari və son nəzarətin təşkilini, təsərrüfat əməliyyatlarının məqsədəuyğun və qənaətinə icra olunmasını təmin edir. [4]

Sənədləşmə və əməliyyatların düzgünlüyü ilə yanaşı müəssisə rəhbərliyi və daxili nəzarət sistemləri də çox böyük əhəmiyyət daşımaqdadır. Mühasibat uçotu məlumatlarının düzgünlüyünü ilə yanaşı audit müəssisənin daxili nəzarət sistemlərini də qiymətləndirirlər. Daxili nəzarət sistemlərinin əhəmiyyəti müəssisələr üçün vacibdir.

Risqlərin qiymətləndirilməsi və uçot məlumatlarının analizi

Audit prosesində ən önəmli prosedurlardan biri risklərin qiymətləndirilməsi və mühasibat uçotu məlumatlarının düzgünlüyünün təsdiq edilməsidir. Düzgün formada təqdim edilməmiş mühasibat uçotu məlumatları audit nəticələrinin etibarlılığını təhlükə altına alır. Uçot məlumatlarının təhlili belə risklərin müəyyən edilməsi və idarə olunması üçün istifadə edilən önəmli prosesdir.

Risk əsaslı audit yanaşması

Risk əsaslı audit yanaşması bu prosesinin əvvəlində müəssisənin maliyyə əməliyyatlarını və mühasibat uçotu məlumatlarını analiz edərək mümkün riskləri müəyyənləşdirmək istiqamətlidir. Bu yanaşmanın auditorlar üçün ən

üstün cəhəti zamandan daha səmərəli istifadəyə şərait yaratmaq qabiliyyətində olmasıdır. Belə ki, bu zaman auditorlar tərəfindən daha yüksək riskə malik sahələrə daha çox diqqət yetirilir.

Maliyyə saxtakarlığı və səhvlərin təhlili

Uçot məlumatlarını təhlil edən zaman auditorların başlıca məqsədi səhvləri müəyyən etməyə yönəldilmişdir. Bu zaman auditorlar, o cümlədən, qeyri-adi əməliyyatları, müəssisənin maliyyə vəziyyətinə uyğun hesab edilməyən mühasibat uçotu məlumatlarını və digər qeyri-adi halları aşkarlamağa səy göstərirlər.

Belə ki, bəzi hadisələr, məsələn, faktiki gəlirin proqnozlaşdırılan gəlirdən əhəmiyyətli dərəcədə fərqlənmiş olması və yaxud aktivlərin qeyri-adi şəkildə qiymətləndirilməsi kimi hadisələr auditorların diqqətini özünə çəkir. Auditorlar tərəfindən təhlil edilən belə hadisələr öz növbəsində müəssisənin maliyyə vəziyyətinin yanlış təqdim edilməsi və ya saxtakarlıq risklərini minimuma endirməyə şəraiti təmin edir.

Mühasibat uçotunun təhlili vasitələri

Risqlərin müəyyənləşdirilməsi və uçot məlumatlarının analizi prosesi zamanı auditorlar tərəfindən müxtəlif təhlil vasitələrinə müraciət edilir. Aşağıdakı təhlil metodlarını təqdim etməyimiz mümkündür:

- **Nisbi göstəricilər analizi:** Müxtəlif maliyyə göstəricilərinin müqayisəsi ilə müəssisənin maliyyə vəziyyəti təhlil edilir. Məsələn, investisiya gəlirliliyi əmsalı, likvidlik göstəriciləri.

- **Trend analizi:** Bu zaman əvvəlki dövrlər təhlil edilir və bu nəticələr əsasında gələcəkdəki dəyişiklikləri proqnozlaşdırmağa çalışılır. Bu metod daha çox gəlir və xərc strukturlarını təhlil edilən zaman müraciət olunan analizdir.

- **Hərtərəfli müqayisələr:** Müəssisənin maliyyə məlumatlarını həm daxili dövr ərzində, həm də eyni sektordakı digər müəssisələrlə müqayisə edirlər.

Daxili nəzarət və risklərin idarə edilməsi

Müəssisənin maliyyə əməliyyatlarının düzgünlüyünü və etibarlılığını təmin etmək məqsədilə daxili nəzarət sistemi çox böyük önəm daşımaqdadır. Belə ki, yaxşı formada qurulmuş daxili nəzarət sistemi maliyyə saxtakarlığının və səhvlərin minimum səviyyəyə endirilməsinə şərait yaradır və müəssisənin maliyyə əməliyyatlarının şəffaflığını daha da artırır.

Daxili nəzarət sisteminin yoxlayan zaman auditor, onun səmərəliliyini müəyyənləşdirərsə, onda müştərinin informasiyasına kifayət dərəcədə etibar etmək və auditor işinin həcmi ixtisar etmək mümkündür. [3]

Audit zamanı daxili nəzarət prosedurlarının düzgün formada tətbiqi və effektivliyin qiymətləndirilməsi çox vacib amildir. Auditorlar bu sistemlərin zəif olduğu hallarda, risklərin aradan qaldırılması istiqamətli təkliflər irəli sürürlər.

Effektiv daxili nəzarət idarəetmə prosesinin daxili hissəsidir (yəni, plan, təşkil etmək, istiqamətləndirmək və nəzarət etmək). [8]

Audit keyfiyyətinin artırılmasında mühasibat uçotunun rolu

Auditin mahiyyətinin, əhəmiyyətinin və vəzifələrinin təhlili göstərir ki, bu, mürəkkəb, sosial cəhətdən neytral iqtisadi alətdir. [2]

Audit keyfiyyətinin yüksəldilməsi məqsədilə mühasibat uçotunun düzgün şəkildə aparılması və müvafiq standartlara uyğunluq çox vacibdir. Mühasibat uçotunun məlumatlarının düzgünlüyünü təsdiqləmək auditin başlıca məqsədi hesab edilir. Düzgün formada uçotun həyata keçirilməsi həm daxili, həm də xarici istifadəçilər üçün etibarlı informasiyanın təmin edilməsi deməkdir.

Şəffaflıq öz növbəsində, mövcud maliyyə informasiyasının bütün istifadəçilər üçün açıq və anlaşılan olmasını təmin edir. Auditorlar mühasibat uçotunun şəffaf olmasını yoxlamaqla, maliyyə məlumatlarının səhv və saxtakarlıqlardan azad olduğuna şahidlik edirlər. Bu isə, auditin keyfiyyətini yüksəldir və qərar qəbul edən tərəflərə düzgün məlumat təqdim edir.

Auditin keyfiyyətini artıran digər bir göstərici isə, müəssisənin mühasibat uçotu sistemlərinin effektivliyidir. Mühasibat uçotunun effektivliyini qiymətləndirən auditor həmin sistemlərin nə dərəcədə şəffaf və etibarlı olduğunu yoxlamış olur.

Auditin daha keyfiyyətli olması məqsədi ilə şərtidir ki mühasibat uçotu məlumatları vaxtında təqdim edilmiş olsun. Vaxtında təqdim olunmuş uçot məlumatları auditorların effektiv işini təmin edir və audit prosesinin qısa bir zamanda həyata keçirilməsini təmin edir. Mühasibat uçotu məlumatları zamanında təqdim edilmiş olduqda, auditorlar tərəfindən çox daha yaxşı təhlil və qiymətləndirmə həyata keçirilməsi mümkün olur.

Auditin keyfiyyətinin artırılması üçün mühasibat uçotunun daha geniş və təkmilləşdirilmiş təhlilini aparmaq vacibdir. Mühasibat uçotu məlumatlarının daha ətraflı təhlil edilməsi, auditorlara müəssisənin maliyyə vəziyyətini daha dərinlən başa düşməyə imkan verir. Təhlil metodları, məsələn, maliyyə göstəricilərinin analizi, proqnozlaşdırma və trend təhlili, auditorlara müəssisənin real maliyyə vəziyyətini qiymətləndirməkdə kömək edir.

Mühasibat uçotu məlumatlarının daha təkmilləşdirilmiş təhlili, auditorların hər hansı səhv və ya anomaliyaları tez bir zamanda aşkarlamalarına və auditin keyfiyyətini artırmalarına imkan verir.

Auditin keyfiyyətini artırmaq üçün yalnız mühasibat uçotunun düzgünlüyü və şəffaflığı vacib deyil, həm də təcrübəli və peşəkar auditorların cəlb edilməsi çox vacib amildir. Təcrübəli auditorlar mühasibat uçotu məlumatlarındakı potensial səhvləri və riskləri çox rahatlıqla aşkara çıxarmaq qabiliyyətində olurlar. Bu amil öz növbəsində, baş tutmuş auditin keyfiyyətini artırır və maliyyə hesabatlarının doğruluğunu dəlalat edir.

Nəticə

Bu məqalədə mühasibat uçotu məlumatlarının audit prosesindəki rolu və auditin keyfiyyətinə təsiri ətraflı olaraq araşdırılmış və təqdim edilmişdir. Mühasibat uçotu maliyyə məlumatlarının düzgünlüyü və şəffaflığını təmin etməklə auditorlara müəssisənin maliyyə vəziyyətini qiymətləndirmək və hər hansı səhvləri, saxtakarlıqları və ya riskləri aşkar etmək imkanı verir. Auditin səmərəliliyini və keyfiyyətini artırmaq məqsədilə mühasibat uçotunun düzgün və şəffaf aparılması, müvafiq standartlara uyğunluğun təmin olunması, məlumatların vaxtında və düzgün təqdim edilməsi çox böyük önəm kəsb etməkdədir. Auditin həyata keçirilməsinin başlıca tələbi məhz müəssisənin maliyyə vəziyyətinin doğru şəkildə əks olunmasını təmin etmək olduğundan mühasibat uçotunun düzgün şəkildə həyata keçirilmiş olması faktoru bu prosesin mərkəzində dayanır.

Nəticələri aşağıda təqdim edilmiş şəkildə ümumiləşdirmək mümkündür:

1. Auditin keyfiyyəti mühasibat uçotunun düzgünlüyü ilə birbaşa əlaqəlidir. Daha düzgün

aparılmış mühasibat uçotu məlumatları daha etibarlı auditor yoxlamasını təmin edə bilər.

2. **Risqlərin qiymətləndirilməsi və uçotu məlumatlarının analizi, auditin səmərəliliyini artırır.** Mühasibat uçotu məlumatları auditorlara ehtimalı ola biləcək risk faktorlarını vaxtında aşkara çıxarmaq və bunun nəticəsi olaraq düzgün təhlil etmək imkanı verir.

3. **Mühasibat uçotu sistemlərinin effektivliyi auditin keyfiyyətinə mühüm təsir göstərir.** Güclü daxili nəzarətin mövcud olmuş olması saxtakarlıq riskini əhəmiyyətli dərəcədə azaldır.

4. **Auditin keyfiyyətinin yüksəldilməsi üçün auditorların peşəkarlığı və təcrübəsi çox vacib amildir.** Yalnız mühasibat uçotu məlumatlarının düzgünlüyü yox, həmçinin auditorların əməliyyatları və mühasibat məlumatlarını düzgün qiymətləndirməsi, auditin effektivliyini artırır.

Təklifləri aşağıda təqdim edilmiş şəkildə ümumiləşdirmək mümkündür:

Müəssisələr mühasibat uçotunu daha şəffaf və effektiv həyata keçirmək məqsədi ilə müasir mühasibat proqramlarından istifadə etməlidir.

Güclü daxili nəzarət və mühasibat uçotunun düzgünlüyünü təmin etmək üçün müəssisələr müvafiq prosedur və siyasətləri yerinə yetirməli, mütəmadi yoxlamaların həyata keçirilməsi təmin edilməlidir.

Auditorlar üçün müvafiq təlimlər və inkişaf proqramları təşkil olunmalı və onlar davamlı formada məlumatlandırılmalıdır.

Mühasibat məlumatları müəssisənin rəhbərliyinə və digər bütün istifadəçilərə tam vaxtında təqdim edilməli, məlumatlar anlaşıqlı və düzgün olmalıdır ki, istifadəçilər bu informasiyalar hesabına düzgün qərarlar qəbul edə bilsinlər.

ƏDƏBİYYAT SİYAHISI:

1. Abbasov Q.Ə (2015), "Mühasibat uçotu" dərslik və metodik vəsait. Bakı, səh.21.
2. Abbasov İ.M. "Audit", Ali məktəblər üçün dərslik (2013). Bakı, səh.8.
3. Babaşirnova E.M. "Audit" fənni üzrə mühazirələr (2016). Bakı, səh.46.
4. Əliyeva A.H. (2016), "Mühasibat uçotu". Dərs vəsaiti. Bakı "Elm və təhsil", səh.13.
5. Qurbanov E. Azərbaycan Texniki Universitetinin nəzdində Bakı Texniki Kolleci, Audit fənnindən mühazirələr (2022). Bakı, səh.4.
6. Səbzəliyev S.M. "Maliyyə hesabatı" (2018). Dərs vəsaiti. Bakı, səh.11.
7. Institute Of Certified Public Accountants of Rwanda, Auditing, Study Manua (2020). p.14.
8. The Institute of Chartered Accountants in Malawi Auditing (2022). p.133.

Azar Huseyn MAMMADOV

Master's student, Azerbaijan State University of Economics

mammadovazer2002@gmail.com

The Role of Accounting Information in the Audit Process

Summary

This article analyzes the crucial role of accounting data in the audit process. Auditing, as a control mechanism ensuring the accuracy and transparency of financial statements, primarily relies on information collected and organized through accounting systems. The article emphasizes that accurate and reliable accounting data is essential for auditors to make sound decisions and objectively evaluate financial reports. It is also highlighted that such data not only facilitates the audit process but also contributes to

strengthening internal control systems within organizations. In conclusion, accounting information serves as a fundamental basis for the efficiency and transparency of the audit process.

Keywords: Accounting, financial statements, audit, documentation, risk-based audit approach, effectiveness, financial fraud.

Азер Хусейн МАММЕДОВ

Магистрант, Азербайджанский Государственный Экономический Университет

mammadovazer2002@gmail.com

РОЛЬ БУХГАЛТЕРСКОЙ ИНФОРМАЦИИ В АУДИТОРСКОМ ПРОЦЕССЕ

Резюме

В данной статье анализируется важная роль, которую играет бухгалтерская информация в процессе аудита. Аудит, будучи механизмом контроля, обеспечивающим достоверность и прозрачность финансовой отчетности предприятия, в основном основывается на информации, собранной и систематизированной посредством бухгалтерского учета. В статье подчеркивается, что точные и надежные бухгалтерские данные являются основным условием для принятия правильных решений аудиторами и объективной оценки финансовой отчетности. Также отмечается, что эта информация не только облегчает проведение аудита, но и способствует укреплению системы внутреннего контроля предприятия. В результате, бухгалтерская информация играет ключевую роль в обеспечении эффективности и прозрачности аудиторского процесса.

Ключевые слова: бухгалтерский учет, финансовая отчетность, аудит, документация, риск-ориентированный подход к аудиту, эффективность, финансовое мошенничество.